

Mandat for Reisegarantiutvalget

1 Innledning

EUs pakkereisedirektiv og pakkereiseloven sikrer reisende et sterk vern ved kjøp av pakkereiser. Det er et vilkår for å selge pakkereiser at det er stilt reisegaranti. Reise­garantien skal sikre tilbakebetaling av alle betalinger for pakkereiser som ikke blir levert som følge av pakkereisearrangørens insolvens. Bakgrunnen for involvensbeskyttelsen er at pakkereiser betales på forskudd, ofte i lang tid før reisen skal finne sted. Ved kjøp av pakkereiser er man derfor mer utsatt for tap ved avtalepartens insolvens enn ved kjøp av andre tjenester.

Dersom pakkereisen omfatter persontransport, skal reisegarantien også sikre hjemtransport. I enkelte tilfeller kan det oppstå utgifter til innkvartering og andre nødvendige utgifter før hjemtransport. I så fall skal reisegarantien også dekke disse. Det skal også stilles reisegaranti ved salg av såkalte "sammensatte reisearrangementer". I det følgende omtales for enkelhets skyld kun reisegaranti for pakkereiser. Reglene om reisegaranti følger av pakkereiseloven kapittel 8.

EUs pakkereisedirektiv overlater til medlemsstatene å bestemme hvordan kravene til reisegaranti skal oppfylles. Det betyr at det er opp til den enkelte medlemsstat å bestemme hvordan systemet med reisegaranti skal innrettes, og hvordan garantien skal beregnes. I Norge baseres systemet i hovedsak på individuelle garantier. Det innebærer at den enkelte pakkereisearrangør skal stille en garanti som det tas dekning i dersom arrangøren blir insolvent, og pakkereisen derfor ikke blir levert. Garantien stilles som regel i form av en forsikrings- eller bankgaranti. Alternativt kan det stilles garanti ved pantsettelse av bankinnskudd eller eiendeler.

Fastsettelse av størrelsen på den individuelle garantien er regulert i pakkereiseforskriften.

2 Reise­garantifondet

I Norge administrerer Reise­garantifondet ordningen med reisegaranti, og fører kontroll med at pakkereisearrangørene stiller tilstrekkelig garanti. Reise­garantifondet skal kontrollere at det ikke forekommer markedsføring av garantipliktige reiser uten at garanti er stilt. Fondet krever også inn gebyr til finansiering av en klagenemnd.

Reise­garantifondet er en privat stiftelse regulert av stiftelsesloven. Den daglige driften forestås av en daglig leder. Reise­garantifondet har et styre bestående av tre personer, der Barne- og familiedepartementet (BFD) oppnevner styreleder og ett medlem med varamedlem, og hovedorganisasjonen Virke oppnevner ett medlem med varamedlem.

Den som selger garantipliktige tjenester har plikt til å være medlem av Reise­garantifondet og betale årsavgift. Årsavgiften skal dekke driften av Reise­garantifondet, samt vedlikeholde fondets egenkapital, som i henhold til pakkereiseforskriften skal utgjøre om lag 15 millioner kroner.

3 utfordringer

Dagens innretning av reisegarantiordningen har vist seg å ha flere svakheter. Systemet oppleves som kostbart for de næringsdrivende som må stille garanti basert på omsetningens størrelse, samtidig som stilte garantier i enkelte tilfeller har vært utilstrekkelige. Både koronapandemien og konkursen i reiseselskapet Thomas Cook har synliggjort at det kan oppstå situasjoner som reisegarantisystemet i dag ikke tar høyde for.

Under koronapandemien ble svært mange pakkereiser avlyst av pakkereisearrangøren eller avbestilt av den reisende. Som følge av omsetningssvikt og store tilbakebetalingskrav, har enkelte arrangører gått konkurs før de har refundert de reisendes forskuddsinnbetalinger. Tvil om hvorvidt tilbakebetalingskrav for reiser som avlyses før arrangøren går konkurs er omfattet av pakkereisedirektivet og pakkereiseloven, har vært en utfordring. Etter departementets vurdering er kravene ikke omfattet av reisegarantien.

4 Utredning

Barne- og familiedepartementet har besluttet å oppnevne et ekspertutvalg som skal vurdere alle sider av det norske reisegarantisystemet. Utvalget skal vurdere hvordan kravene i pakkereisedirektivet best kan ivaretas, herunder ved å:

- redegjøre for hvordan et utvalg andre europeiske land har innarbeidet EUs-pakkereisedirektiv og hvordan ulike innretninger har stått seg i møte med koronapandemien.
- vurdere alternative modeller for reisegaranti som ivaretar kravene i pakkereisedirektivet, herunder justeringer i dagens løsning og muligheter for forsikring i markedet på forbruker- og/eller arrangørsiden. Det skal forutsettes at reisegarantiordningen ikke krever statlig finansiering, og at større volumer av krav kan håndteres
- belyse fordeler og ulemper med de ulike modellene
- se på bruken og størrelsen av eventuelle årsgebyrer
- vurdere hvordan reisegarantisystemet bør administreres, herunder om det bør skje i privat regi (lovregulert), innenfor staten eller i et uavhengig organ på vegne av staten
- anbefale en modell for reisegaranti og administrasjon som bidrar til ryddige ansvarsforhold, god håndtering, samt lavest mulig samfunnsøkonomiske kostnader
- utarbeide konkret forslag til hvordan garantifastsettelsen for arrangørene under valgte modell skal beregnes.

I tillegg til kravene til reisegaranti i pakkereisedirektivet skal det

- vurderes hvordan tilbakebetalingskrav som oppstår i tilfeller der reisen avlyses eller avbestilles og arrangøren deretter går konkurs, eventuelt kan dekkes av anbefalt løsning, og hvilke konsekvenser dette vil ha.

Problembeskrivelse, alternativer og virkninger skal utredes i henhold til Utredningsinstruksen. Økonomiske og administrative konsekvenser skal vurderes, herunder hvordan alternative forslag slår ut for de reisende, pakkereisearrangører og garantister. Dersom utvalget kommer fram til en anbefalt modell som innebærer at endringer i pakkereiseloven er nødvendig, skal det legges fram forslag til lovtekst.

Dersom utvalget mener at det bør gjøres endringer i forskriften for hvordan størrelsen på reisegarantien beregnes, skal det legges fram forslag til dette.

5 Tidsramme og endring av mandatet m.m.

Det forutsettes at utvalget løser oppgavene innenfor de økonomiske rammene som stilles til rådighet fra BFD.

Utvalget kan etter behov konferere med berørte aktører. Utvalget skal levere sin rapport til BFD innen utgangen av oktober 2021. BFD kan gjøre endringer i mandatet og gi ytterligere utredningsoppgaver til utvalget. Dersom utvalget finner det nødvendig, kan det vurdere andre relevante forhold som ikke er etterspurt i mandatet for å opplyse saken best mulig. Eventuelle vesentlige avvik fra mandatet må godkjennes av BFD. Dersom utvalget har spørsmål om tolkningen eller avgrensningen av mandatet, tas dette opp med BFD.